

PARTICULIERE WETTEN EN NOTULEN

(Voor de loge Het Vrij Geweete)

Uitgetypt door br.: Jan Harts

Notulen van de resolutien en bijzondere WETTEN van de loge Het Vrij Geweeten, begiinnende met het jaar des ligts 5791.

Aangezien de onderscheidene Broeders VVMM zig metterwoon binnen deeze stad en Baronie gevestigd vindende, bij ontstentenis eener vaste gewettigde loge aldaar, geene gelegenheid hadden om hare Koninklijke Kunst en gemeenschappelijke deugden behoorlijk uijt te oefenen en waar te meemen met dien ijver en gezetheit. dies vereischt word tot aankweek en bevordering van belangloose en Edelmoedige Vriendschap, het groote doelwit van onze verheeven Ordre, terwijl dezelve tevens geschikt zijn om den geest met onschuldige en onberispelijken uijtsparingen op te beuren en de gezellige samenleving te veraangenamen: ---- Zo hebben de gezamenlijke Broederen, om die verhindering uijt de weg te ruijmen, en aan hun zo lang gewenscht verlangen te voldoen, Provisioneel, met den anderen, bij onderteekening met hunner resp. Naamen bepaald en vastgesteld het navolgende:

Plan ter opregting eener vast gewettigde loge binnen deeze Stad Breda.

art. 1

Men zoude om een fonds te vinden tot verkrijging der Constitutie, aanschaffen der meubilen, decorationen etc etc ten minsten moeten twaalf BB intekenaren ijder F. 25,- maakt : F. 300,- welke schuld de loge zo spoedig als mogelijk zoude moeten aflossen.

art. 2

De Ordinaire Leeden der loge zouden moeten zijn politicquen, of Militairen, die hun vast verblijf alhier hebben.

art. 3

De BB militairen alhier van tijd tot tijd in guarnisoen zouden als honoraire Leeden geadmitteerd worden, mits betalende de maandelijksche Contibutie zolang als hier present waaren.

art. 4.

De honoraire Leeden zullen zig met het huijshoudelijke der loge of de Directie der penningen niet moeijen, en zulks zal van de Ordinaire Leeden gedemandeerd worden, Edog zullen bij ballotteering gelijke stem hebben.

art.5.

Geene geproponeerden zullen als Candidaten acceptabel zijn, dan met unanimen stemmen.

art. 6.

De Achtb. Meester en verdere Officieren der loge zullen uijt de Ordinaire, en dus politicque Leeden gekoozen moeten worden zo zulks mogelijk is, dog zo zulks niet mogelijk is, zoude men intusschen militaire BB kunnen verzoeken om provisioneel die eene of meerder posten te willen bekleeden.

art. 7.

Men zoude zodra het gerequireerde getal BB intekenaaren sufficient was, eene convocatie dienen te houden in de Kaatsbaan, ten einde te deliberereen over den naam,, couleur & provisionele maandelijksche contributie der loge, alsmede wie van de Leeden 't zij effectiv, 'tzij Provisioneel Meester, Secctaris, Thesaurier zoude zijn, opdat er een begin gemaakt zoude kunnen worden met opmaken van de particuliere wetten der loge, het vragen der Constitutie, etc. etc. en was geteekend: Banier, P. van Schuijlenburch, J.S. Verspeijck, J.J. Hallungius, G.W. Panneboeter, W. Brand, W. Testas, P. Duvelaar van Campen, G.G. Taree,

A.J. Koenders, Storm van 's Gravesande, L.J.D. de Grovestins, A. de Raeff, P.H.T. Moruquin. En waar bij zig seedert mondeling gevoegd heeft den B Motman.

Door welke teekeningen, het werk dus verre zijn beslag gekregen hebbende zo hebben zeeven BB Meesters, daartoe behoorlijk bij den andere gekomen zijnde, het nodige adres geformeerd en afgezonden aan de Nationale Grootte Loge te 's Hage gevestigd zijnde, omme te bekomen de vereischte Constitutie voor deeze nieuw op te regten loge aan deeze plaatsch, waarop vervolgens is ingekomen de rescriptie aan den Br. Grovestins, als gedesigneerd Voorzittend Meester van dezelve geadresseerd, en luijdende de Periode Concern:

(toevoeging: de constitutiebrief wordt 27 december 1790 aangevraagd en ondertekend door de bbr Grovestins, Maurenbrecher, Banier, Verspeijck, Storm van 's Gravesande, van Imbijze van Batenburch en Mesmer. De brief van 3 jan. 1791 zal wel een geleidebrief zijn geweest)

WelEdele Hoog Geb. Heer. Z.G.B.V.M.

Ingevolge UEdH.G. zeer geeerde van den 3^e deezer, diend, dat ik op heeden den zeer Ede G.M.N. kennis gegeven hebbe van de voltallige toekenning van het request om Constitutie, hetwelk zijn Ed. Z.V. aangenaam was, en daar zeer gratieus fiat op verleend heeft, met permissie om van dato deezer te kunnen een aanvang maken met het werk.

UwelEd. vraagd enz. C.I. Mohr. (en was get.)'s Hage 10^e Jann.1791

En is vervolgens daarop de eerste Vergadering gehouden op den 25^e van de elfde maand in 't jaar des ligts 1791 door de BB Meesters van Grovestins, Maurenbrecher, Banier, Verspeijck, Van Imbijze van Batenburch en Mesmer, (den Broeder v. Schuijlenburch uitlandig), (van 's Gravensande absent zijnde) en zulks ten huijze van eerstgen. Broeder; in welke bijeenkomst is goed bevonden, om als nu dadelijk over te gaan bepaling en vaststelling van de nog overige vereischens, Reglementen en Schikkingen;

Dat mitsdien in de eerste plaatsch den naam van de nieuw op te regten loge zal zijn het Vrij Geweeten met de inscriptie: Hic murus abeneus esto: nil conscire sibi nulla pallescere culpa. De couleur: helder hoog roosenrood met wit ofte zilver.

(Deze inscriptie is de 59 ste en 60 ste regel van een brief van Horatius aan maecenas (Epl. I,i) In deze brief beschouwt H. de uiterlijke goede en grote dingen in het leven van den mens, en stelt deze telkens scherp tegenover de innerlijke en eeuwige waarden van den mens, welke hij aanzienlijk hoger aanslaat. En dan zegt hij ook deze "inscriptie", welke vertaald luidt: "Dit dan zij ons een stalen muur: zich van niets slechts bewust te zijn, en niet te verbleken van schuld"

Het eerste kan ook vertaald worden: "Dit zij ons een schutsmuur" of "dit geve ons gemoedsrust")

Dat dezelve haare gewone vergaderingen zal houden op den eersten Maandag van ijdere maand, en beginnende des avonds ten vijf uren precies in de zogenaamde Kaatsbaan binnen deeze stad, zo lang daar het gebruik tot dit einde, zoals thans, zal kunnen bekomen worden.

Dat de BB Leeden, die op gem(e) dag, tijd en plaatsch niet present bevonden worden, telken reijze zullen verbeuren aan de nooddruftigen onzer Ordre, eene boete van Eene Gulden, ten waare er gewichtige reeden van belet voor zodanige absentie waren, die men alsdan zal gehouden zijn, om intijds aan den AVM te preadverteeren om van die verbeurte bevrijd te zijn.

Dat voornamentlijk hetzelfde meede zal plaats hebben bij buitengewoone Convocaties van de Leeden om op de voorsch(s) plaats bij de anderen te komen, waarvan dezelve ten minste daags te vooren bij een behoorlijk billet van den Br Secretaris door ordre der loge zullen worden verstandigd.

Dat van dezelve loge alleen Ordinaire Leeden zullen kunnen worden, personen van den Politiquen- of Burgerstand en alle BB Militaire Officieren daarin niet anders dan als Honoraire Leeden zullen worden geadmitteerd; uitzonderd de BB Imbijze van Batenburch, Mesmer, en Moraquin, waaraan de loge de verplichting heeft, bij het 6 art.1 van het plan van opregting gemeld; en dus zonder eenige Consequentie voor het vervolg.

Dat dezelve Leeden zo, Ordinair en Honorair, vervolgens zullen verplicht zijn tot het behoorlijk in stand houden van de loge op een egalen voet te contribuieren. maandelijks twee Schellingen (60 cent) ijder, zo lange zij zig in deeze stad met erwoon, of in Gaarnisoen zullen bevinden op poene bij de wetten&Costumen van onze ordre bepaald, ingaande 2/m dL H;A.

Dat vervolgens bij deeze aan alle Candidaten, bij de wetten van de Ordre daartoe geschikt en admisible verklaard successivelijk zullen worden gegeven de resp. Graden van Leerling, Gezel en Meester voor de twee eersten van welke, een ijgelijk Candidaat, alvorens zijne receptie zal verplicht zijn, aan handen van den Broeder Thesaurier te betaalen-----van den Burgerstand zijnde agt ducaten, en tot het militaire weezen behorende zes ducaten, daaronder geroekend zijnde het patent, den Tablier, en de handschoenen-----nogthans zullen de nieuw ontvangen BB verplicht zijn nog daarenboven dadelijk na hunne receptie aan de BB servants te betaalen tot een douceur een daalder Holls-----en zal de derde der welgem(e) Graden, die van Meester, niet anders kunnen worden bekomen als voor zes ducaten; alleenlijk daaronder niet begrepen zijnde de BB Metgezellen –medeopregters deezer loge dewelken alsnu tot Meesters staande te worden. gegradeerd, om het aantal nodige amptenaren der loge uijt te kunnen completeeren: dewelken unaniem zijn geresolveerd, dat teegens goed doening der bij hunne receptie vallende onkosten, als zodanigen zullen ontvangen worden.

Er is tot nader verstand of interpretatie van art. 5 van het Plan van Oprechting deezer loge en bij weege van Amplicatie tot hetzelfde goedgevonden en verstaan: Dat over alle de geenen, welke zig tot Candidaten van onze Ordre, zullen hebben laten voorstellen behoorlijk zal worden geballoteerd ten dien effecte, dat wanneer zodanige Candidaat Drie boonen teegens krijgt, denzelve niet zalweezen admissible.

Dog ingevalle er maar een of twee boonen teegens denzelve bevonden worden, zo zal Den A V Meester, in 't Generaal verzoeken dat de B of de BB die teegens den geproponeerde geballoteerd hebben, zig des volgende daags in 't particulier bij hen willen vervoegen, en hunnen reedenen onder het woord van secretie te melden, dewelke bij zijn H V solide bevonden zijnde, en zulks naderhand in zijnen Stoel te kennen gevend, zal mede zodanige geproponeerde niet geadmitteerd wordn---zoals onverminderd het empechement van een of twee boonen ter contrarie geschieden zal. wanneer er niemand van de BB op sommatie van den A. V. M. bij zijn H V zal zijn opgekomen, of te wel zulke hebbende, hunne reedenen en niet gewigtig genoeg bij hem erkend zijn.

Waarna vervolgens, op voorstelling van den andere onderling en unaniem tot hoogere en mindere Ambtenaren zijn benoemd de volgende BB als

Tot: - Voorzittend Meester Louis Idsert Douwe baron van Grovestins
- Eerste Opziener Rudolph Banier
- Tweede Opziener Jan Steven Verspijck
- Secretaris
- Thesaurier.....
- Verschrikkelijke Johan Willem van Imbijze van Batenburgh
- Orateur.....

- Eerste Architect Frans Antonij Mesmer
- Ceremonie Meester
- Fiscaal Abel Johan Coenders Storm van 's Gravesanden
- Kelder & Hofmeester Pieter Hendrik Theodorus Moraquin
- Musicq Meester.....
- Tweede Architect.....
- BB Dienaren
- 1^e Jean Francois Thirion

Door welke BB op den 10^e dag van de 12^e maand des Ligts daaraan volgende op de gewone uur en plaatsch is geopend haare eerste Meesterloge, en hebben daar in met de gewoone formaliteiten tot Meester ontfangen en aangenomen de BB Gezellen mede-opregeren Panneboeter- Taree – Brand en de Raeff, de welke vervolgens op Favorable voordragte van den A V M met algemeene stemmen verkoozen , en geïnstalleerd in de volgende officien deezer loge tot

- Secretaris Arnoldus de Raeff
- Thesaurier Gerard Johan Taree
- Tweede Architect Willem Brand
- Tweede dienaar Hermanus Braun

Bij welke occasie, op desselve verzoek meede tot honorair lid deezer loge unaniem is geagreeerd den Br Siegler thans zig hier(in) Guarnisoen – en als Visiteur present bevindende.

Eindelijk is nog ingekomen en gelezen een Extract resolutie van de G.N.L. in 's Hage, houdende : dat tot kennisse van hunne vergadering was gebragt de bij de loge La Compagnie Durable te Middelburg ingeleverde klachten teegen de BB L.J.Halfman, J.C.Roos, Pieter Maartens, Martinus Liekens, Aris van Valkenburg en J.A. Blaauw, welke vijf eersten uijt hoofde van wanbetaling en de laatste wegens wangedrag, bij die loge zijn gesuspendeerd geworden ,waar van dezelve aanschrijving verzogt aan alle de loges deezer landen. Hetgeene voor eene Notificatie is aangenomen.

En daarmede deeze Meesterloge met gewoone formaliteiten gesloten.

In eene Extra-Ordinaire bijeenkomst van allede BB boven de Soctejt

MAANDAG den 13^e Februarij is ontfangen en gelezen de Costitutie in forma voor deeze loge uit 's Hage met een Missive en reekg van verschotten tergeleijde van dien van den Agent C.I. Mohr aldaar gedat..d 6 Febr. H.A.

Waar op, na lecture van dien, is goedgevonden den A.V.M. van Grovestin, als voorneemens zijnde op overmorgen wegens part. Affaires na 's Hage te vertrekken. Te verzoeken , uit handen van den B Thesaurier de noodige penn. uijt cassa der loge met zig mee te neemen en aldaar het verschuldigde voor den Constitutie en verdere verschotten te solveeren en af te doen; waarmede zijn H.V. zig wel heeft gelieven te belasten.

Wijders heeft den A.M. tot Candidaat V.M. geproponneerdShopern (Schepern), zomeede door den Br Secretaris de H.H. de Salis en Nahuijs van Burgs. de welke daarop geballoteerd zijnde Unaniem zijn geaccepteerd om ter behoorlijke tijd ontfangen te worden met qualificatie van den A.M. indien H.V. op dien tijd, nog niet in loco te rug mogte zijn op den B.E.O. (Br Eerst Opziener) om daartoe de loge te openen en sluijten

En zijn de Notulea door den Br Secretaris tot hier toe geresumeert zijnde, vervolgens geapprobeert, gearresteerd en geteekend op Last der loge

De Raeff
Secret.